

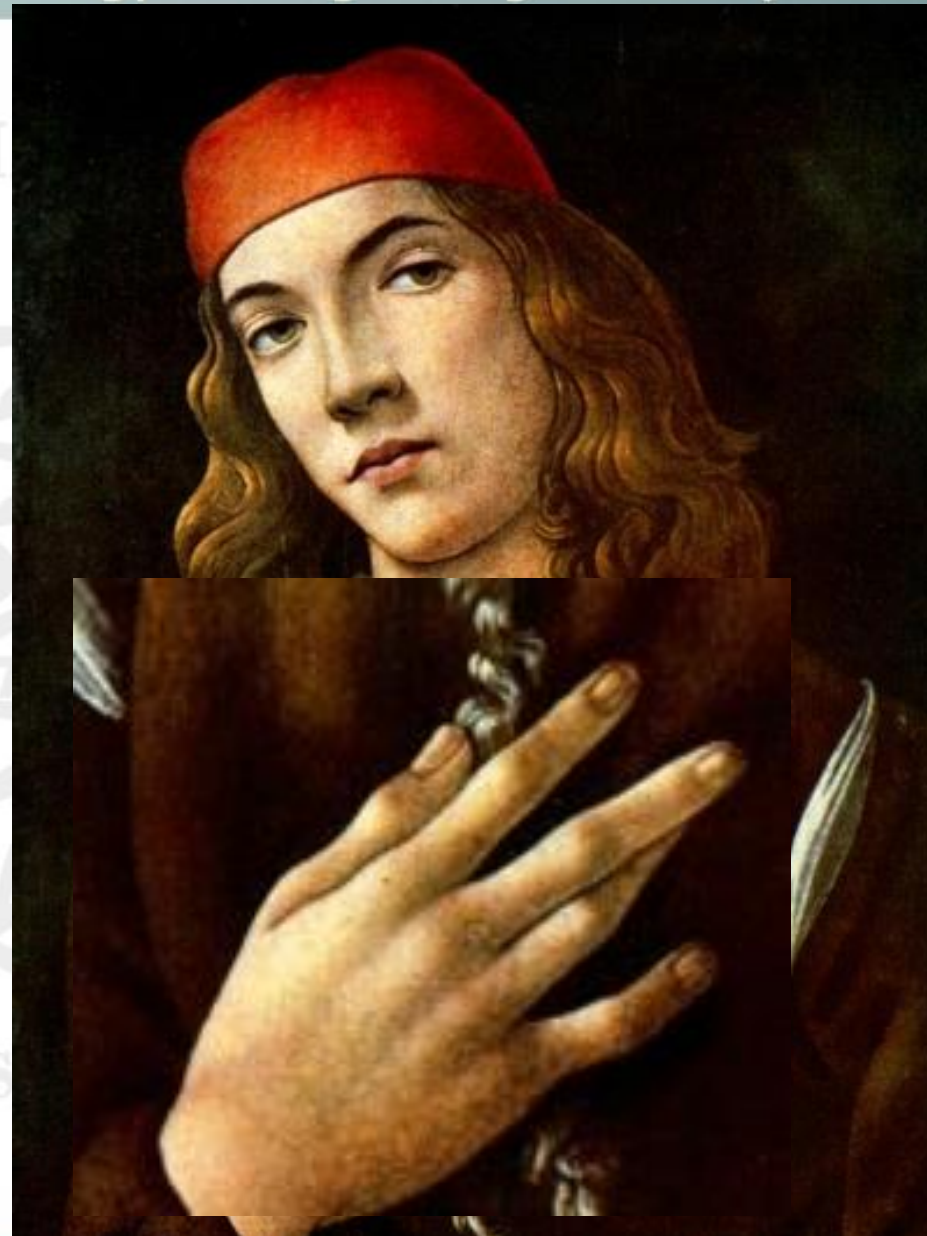
Dürer metszetén (Szt. Péter nyomorékokat gyógyít)

a koldus-
asszony
deformált,
merev keze
rheumatoid
arthritis
végstádiu-
mát jelzi.
Tehát a 16.
sz.-ban már
biztosan
előfordult
polyarthritis
rheumatica
Európában.

Botticelli az „Ifjú portréja”
elsőként jelenítette meg a
juvenilis arthritist.

Ezt a kórképet csak a múlt
században választották le a
rheumatoid arthritisek
csoportjáról. A fiú jobb kezén
valamennyi ujj proximalis
interphalangealis ízületei
duzzadtak, deformálódtak, s a
metacarpo-phalangealis
ízesülések duzzanata is
megfigyelhető.

Rubens Három Grácia
(1636) az egyik
Gráciának az ujjai
erősen deformáltak,
feltehetően
polyarthrititis chronica
rheumatica miatt.
Prado, Madrid

Paul Peter Rubens

mert maga a művész is
ebben a bajban szenvedett.

Önportréin nyomon
követhetjük a folyamat
előrehaladását, a kezeinek
elnyomorodását.

Nemcsak önmagát, hanem
egyházi témájú alkotásain a
szenteket, más szereplőket, a
mitológiai képein is gyakran
reumás kézzel ábrázolta

Anthonis Cornelis
(1533).

Amszterdami polgárőrök
vacsorája című alkotásán
több deformált kéz és
ujjak látszanak, de nem
mondható meg, milyen
kórkép miatt
következett be
elváltozásuk.

Amsterdam Múzeum

Hans Suess
Kulmbach
(1540 körül)
Szt. Péter
elfogatása

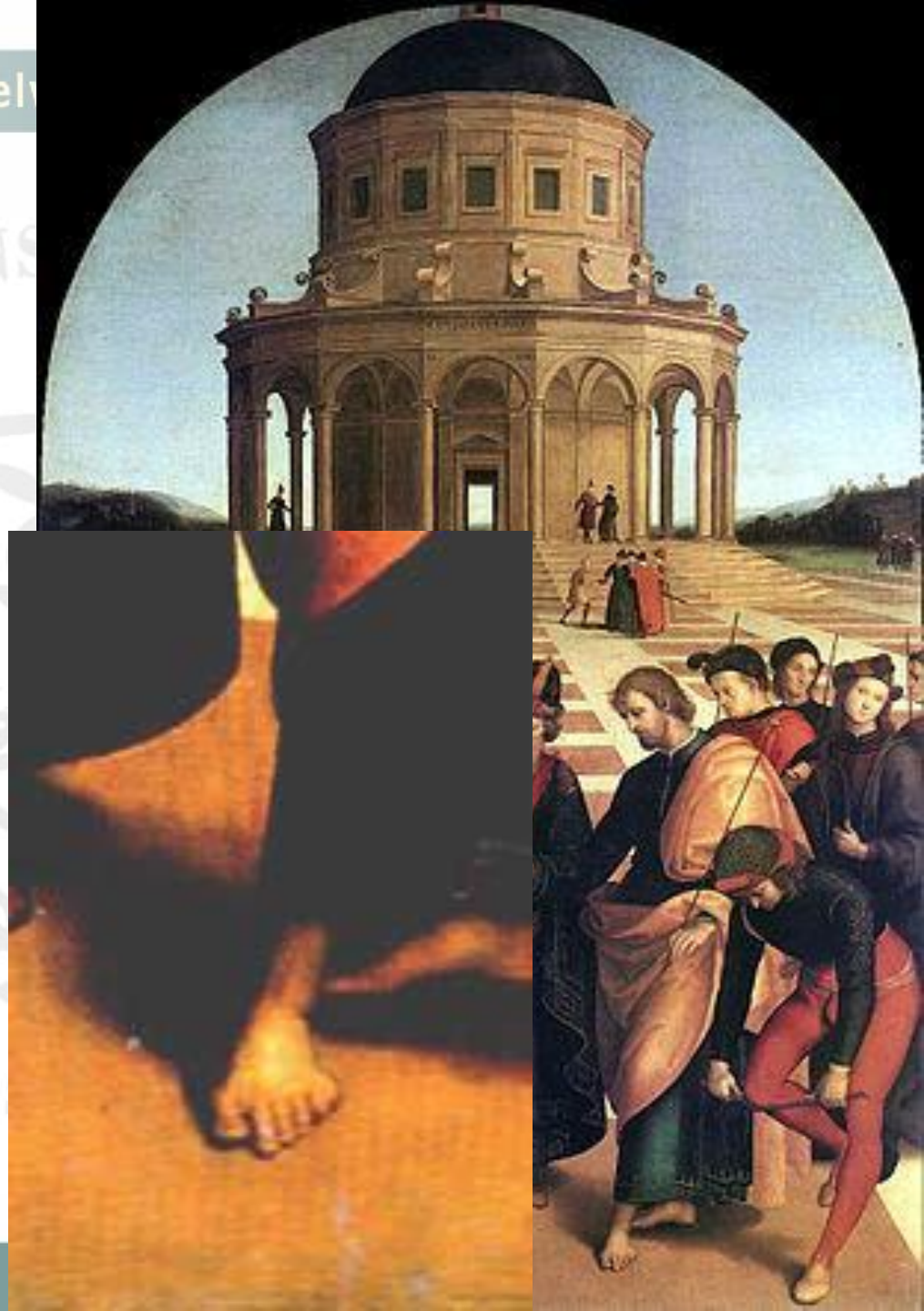
féloldali
genu valgum,

Botticelli: Szűz Mária eljegyzése

József jobb lábán a bokatáj duzzadt,
a lábtő deformált.

A bal lábon a kisujj
kettőzött
(hexadaktylia).

Jacob Jordaens.
Önarckép
szülőkkel, testvérekkel
c. 1615.
Olaj vászon festmény.
Hermitage,
Szent Pétervár

Prado,
Madrid

Jacob
Jordaens
Bűnbe-
esés,
Szépmű-
vészeti
Múzeum,
Budapest

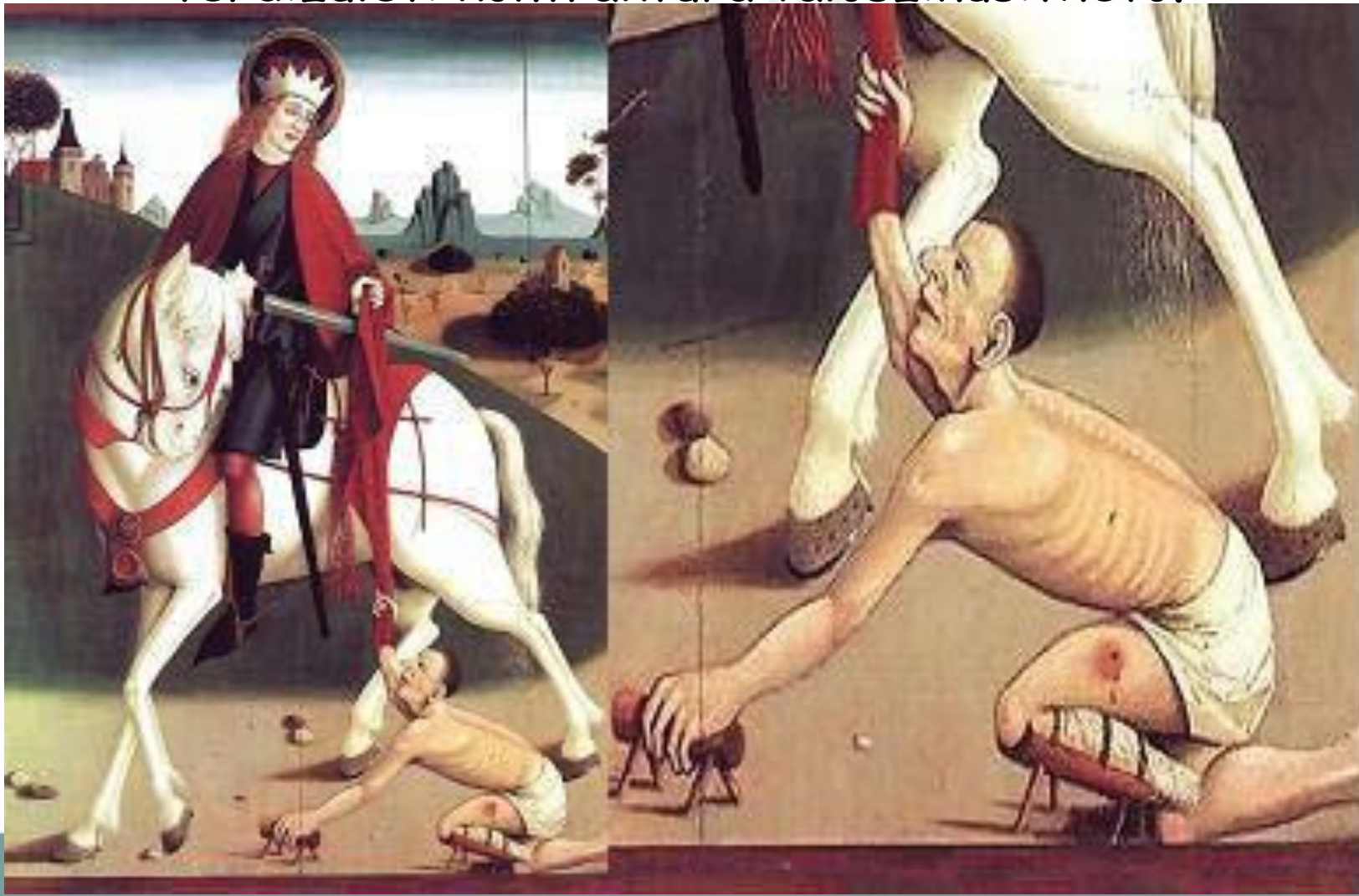
Hans Baldung.:
Madonna
gyermekével. (1527):
Máriának a
jobb kéz kisujján
kamptodaktyliás
deformitást ábrázol.

A leggyakoribb
poligénes öröklődésű
ízületi elváltozás.

Nemzeti Múzeum
Nürnberg

Ismeretlen festő oltárképe (1490 körül) Szt. Márton és a leprás. A csonkolódott bal alsó végtagon térdízületi kontraktúra valószínűsíthető.

Jusepe de Ribera
(1591 - 1652)
Dongalábas fiú

Louvre, Paris

Poligénes
öröklődésű

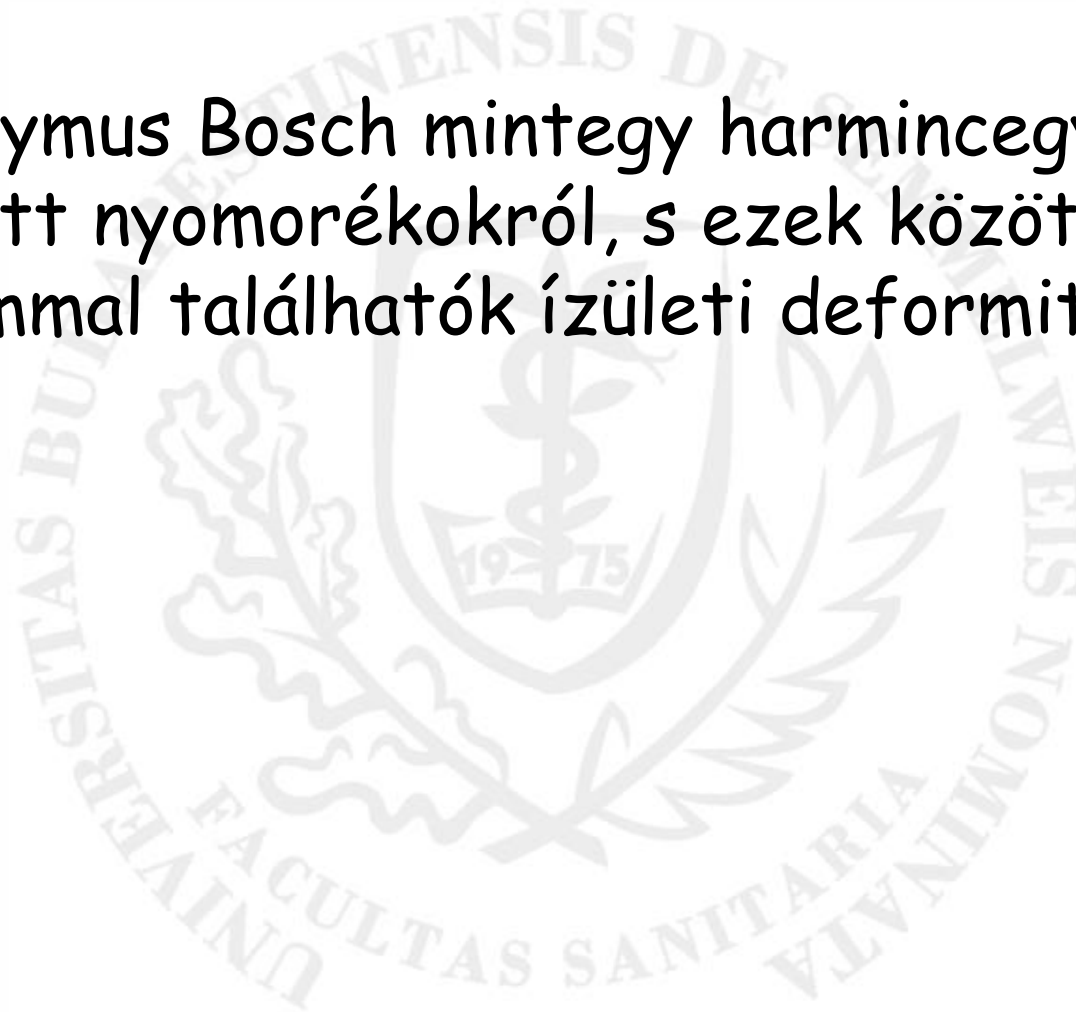

Dunántúli
mester:
„Szent
Márton
kíséretével”
(1670 körül).
Szent Márton
Székesegyház,
Szombathely

Hieronymus Bosch mintegy harmincegy rajzot készített nyomorékokról, s ezek között is szép számmal találhatóak ízületi deformitások.

Jer. Hofste Juuent.

Al dat op den blauwen traghelsack, gheerne leest
Gaet mist al Cruelpite, op beyde syden.

Daerom den Cruelpelen Bisschop, veel
Die om een vette prouc, den rechten g.

H. Bosch: Csípő és
térdízületi
kontraktúra.

H. Bosch:
B. térd flexiós
kontraktúrája.

H. Bosch:
Genu
recurvatum.

Spasztikus diplégia?

Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Kar

Francesco Petrararch: Köszvény (podagra) 1532. Fametszet, Ausburg, Németország

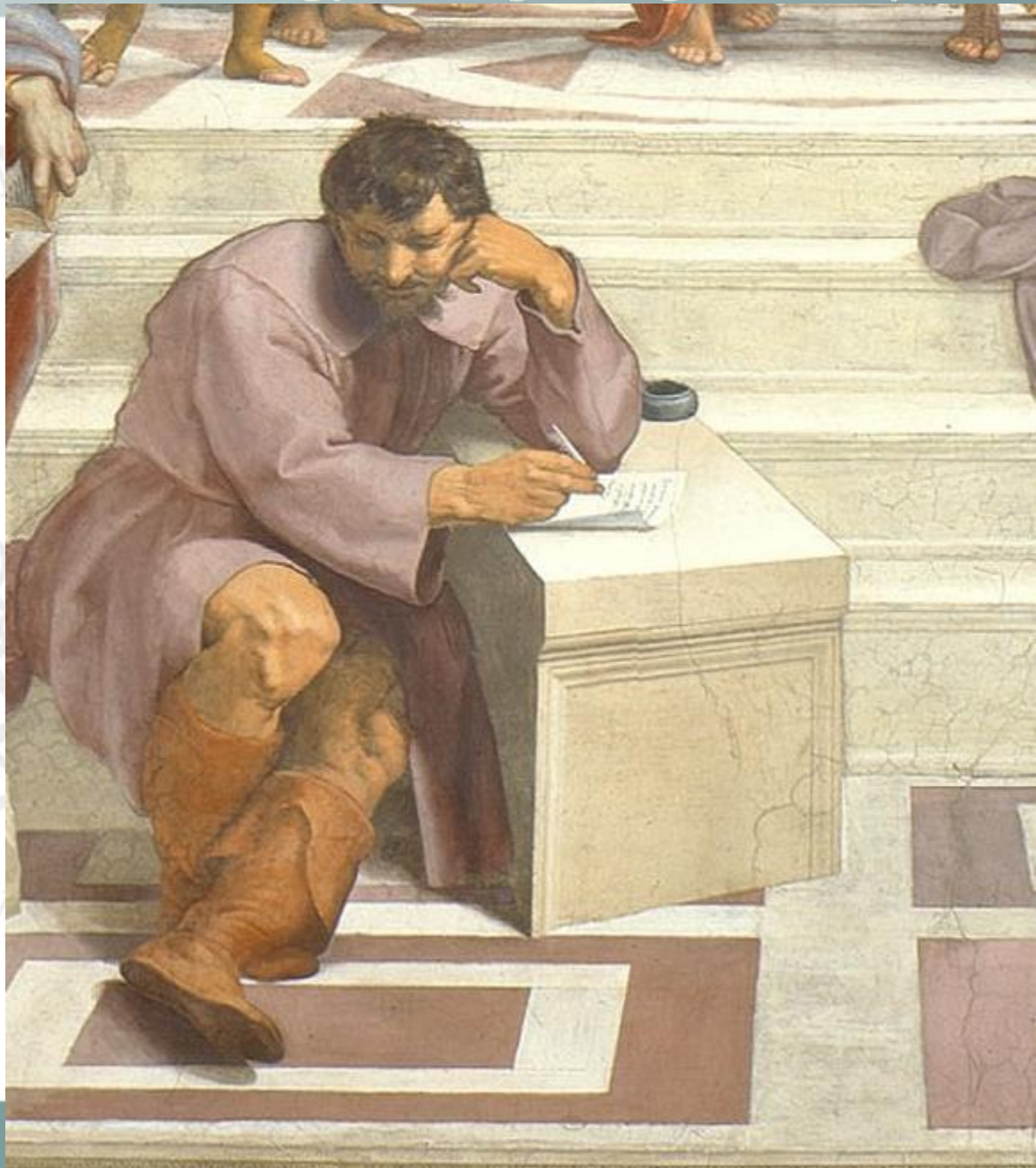

Raffaello Athéni iskola Vatikán, Róma

Rafaello Az athéni Iskola című festményén feldagadt, dudoros térdekkel ábrázolta Michelangelot. A nagy szobrászt köszvény kínozta. Köszvény esetén megnövekszik a vér húgysavtartalma, az ízületeknél lerakódó húgysav pedig igen nagy ízületi fájdalmat okoz. Egyébként Michelangelo leveleiben gyakran panaszkodott vese- és epebántalmakra is.

A köszvény

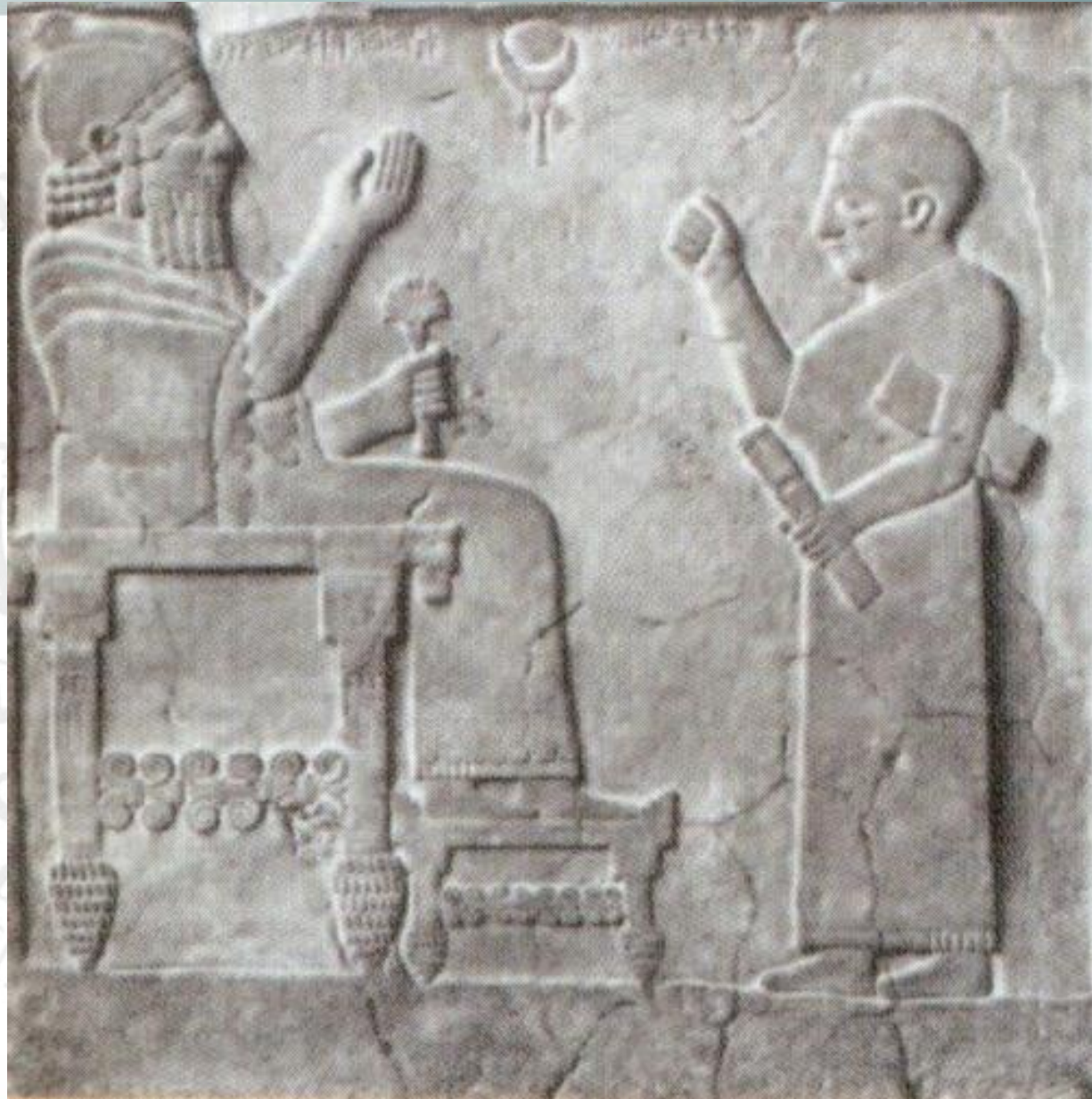
(*Arthritis urica*) a purin lebontásának túlterheltségéből eredő betegség.

A megbetegedés az ízületeket érinti, mely először főként a láb öregujj ízületén jelentkezik, ennek neve **podagra**.

Mezopotámia
dombormű:
A királyi írnok
átveszi a
parancsot urától.
i.e. 8. sz. lelőhely:
Szammal, Irak.
British Múzeum,
London

Pectus carinatum

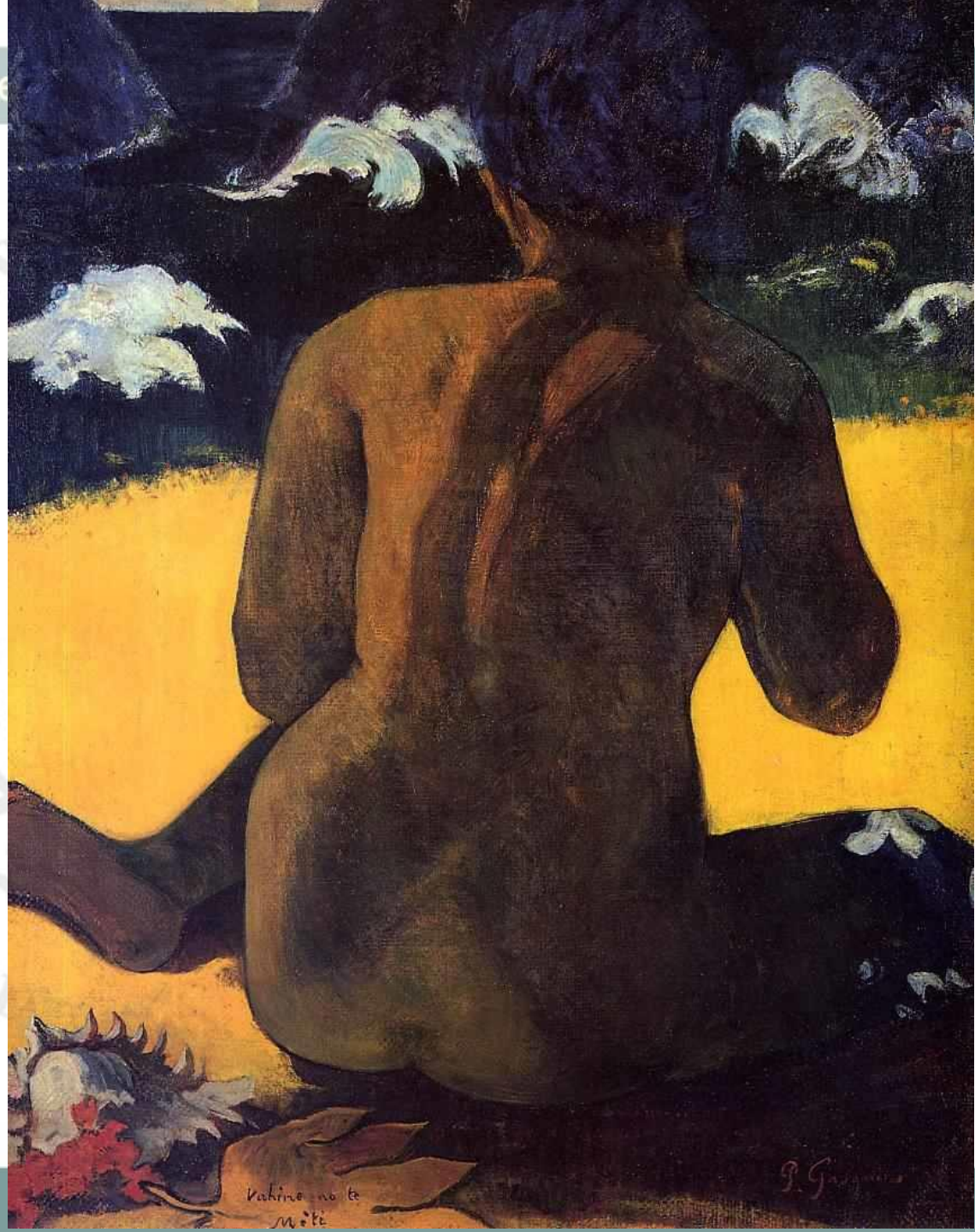
SEMELWEIS NŐ

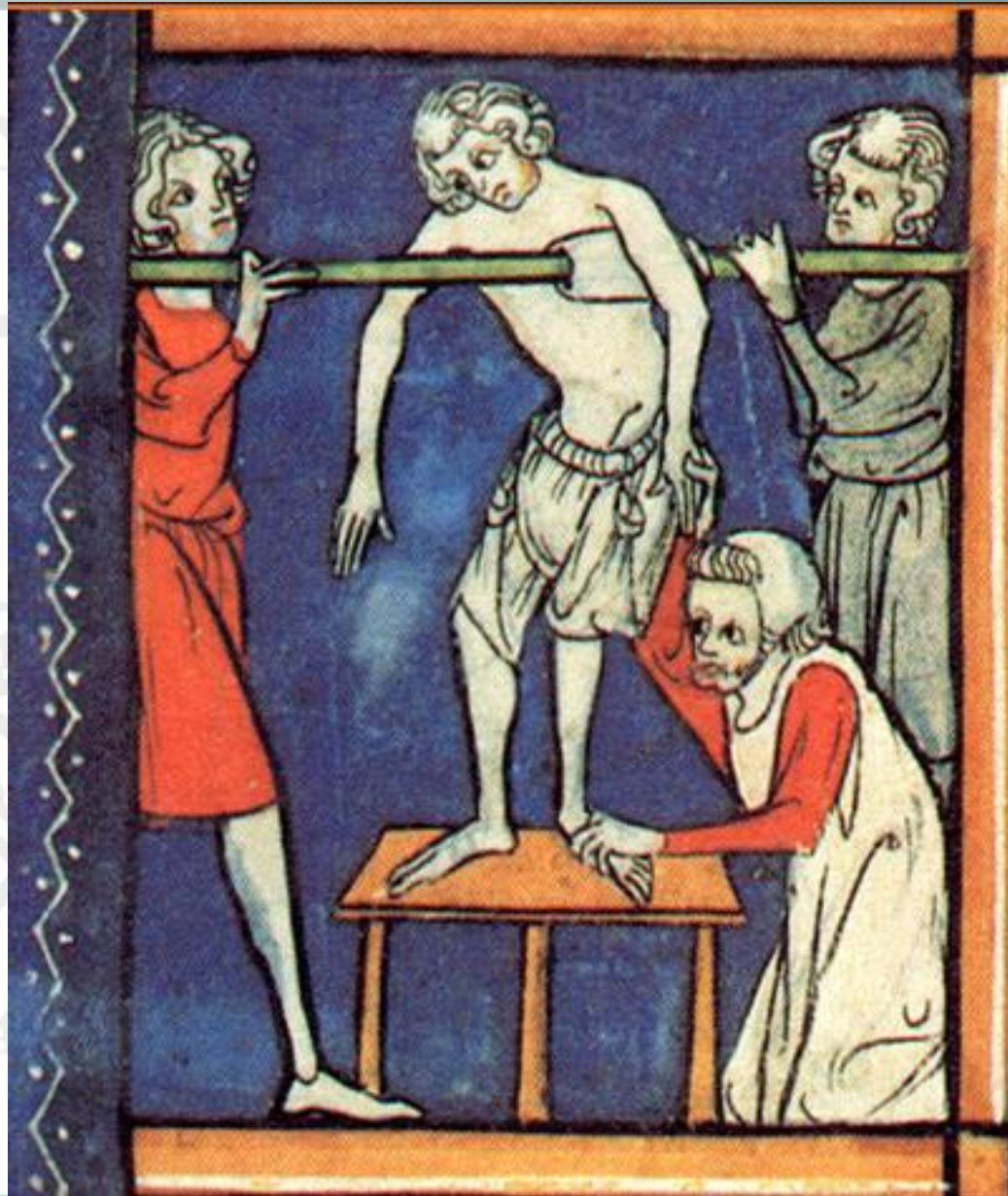

Eugène Henri Paul Gauguin

(Párizs, 1848-
Hiva Oa, Marquises-
szigetek, Atuona,
1903)

francia festő,
van Gogh és Cézanne
mellett a poszt-
impresszionizmus
legnagyobb
képviselője.

"Szégyenlős Aphrodité"

(Aphrodite
pudica),

Athéni Nemzeti
Régészeti Múzeum

a szerelem és a szépség
istennője a görög
mitológiában.

A római mitológiában
Venus,

az etruszk mitológiában
Turán néven tisztelték.

Aphrodité

Vagy valami más

„HermAphrodité”

A hermafrodita
(hímzős, kétnemű, kétivarú)
az élőlény fel van ruházva
mind a hím, mind a női
szervekkel és mindkét fajta
ivarsejt előállítására képes.

*A tulipán virága
porzót és bibét
egyenként
tartalmaz*

A hermafroditizmus a növényvilágban gyakori jelenség,

kétivarú például a dohány vagy az alma is, szemben az egyivarú kukoricával és mogyoróval.

Előfordul az önmegtermékenyítés (autogámia) is, így például a búzánál vagy a zabnál.

A Hermafrodita kifejezés görög eredetű,
Hermafroditosz nevéből alkották.

Hermafroditosz Hermész és Aphrodité
istenek kétneművé változott fia volt a
görög mitológiában

Hermész a pásztorok,
utazók, kereskedők, súly-
és hosszmértékek istene,
az ékesszólás, irodalom, az
atlétika és a tolvajok
védelmezője.

Jean-Baptiste Pigalle:
Saruját kötöző Hermész
Louvre- Paris

Foncieripalota

Phrügiában nimfák nevelték fel
a helyes ifjút.

Történt egyszer, hogy egy tó
partján sétált, és meglátta őt a
tó nimfája.

Azonnal beleszeretett
Hermaphroditoszba, és
közeledni próbált a fiúhoz,
azonban Hermaphroditosz nem
viszonozta szerelmét.

Egyszer aztán az ifjú lement fürödni ehhez a tóhoz, és amikor meztelenre vetkőzött

Szalmakisz, a tó nimfája átölelte.

Hermaphroditosz szabadulni akart a nimfa öleléséből, de Szalmakisz azt kérte az istenektől, hogy soha többé ne válhassanak el. Az istenek teljesítették a nimfa kérését, és egy testbe kényszerítették Hermaphroditoszt és Szalmakiszt.

Azóta a férfi és női ivarszervekkel rendelkezőket hermaphroditáknak nevezik.

Hermaphroditoszt az olümposziak közé emelték, akit mindig fiatal jóképű ifjúként ábrázoltak, de női keblekkel, vagy szépséges leányként, és férfi nemi szervekkel.

Semmelwei

Athena a Szűz. Zeusz gyermeke

Alvó Hermaphrodite Róma Nemzeti Múzeum

Hermaphroditismus

A nemi fejlődés zavarairaival járó állapotok, melyekben a nemi szervek kevert jellegűek, vagy a genitálék egyértelműek, de a gonádokkal ellenetétés irányban fejlődnek.

Ezekben az állapotokban a chromosomális, gonadális, somaticus és psychosexuális nem között ellentét van.

**Ancient
Egyiptom -
Akhenaton
Fáraó**

Nude "Hermaphrodite",
2000 BC-1000 BC

Bronze 7.2 x 2.4 x 1.8 cm

Harvard Art Museums/Arthur M.
Sackler Museum, Gift of Louise M.
and George E. Bates, 1992.256.79

Hermaphrodita Louvre

Androgynous figura. Csont,
Mesopotamia, 1st century BC/CE.

Szülésznő
operálja a
herma-
phroditát
1466

UNIVERSITAS BUDAPESTINENSIS DE SEMIPLURIBUS

Hermaphrodite, Márvány,
Pergamum, Hellenistikus stílus,
3. sz. BC.
Istanbul Archaeological
Museums.

Alvó Hermaphrodite, Roman kor, I. század BC, Palazzo Massimo alle Terme, Museo Nazionale Romano, Rome.

UNIVERSITAS BUDAPESTINENSIS DE SEMMELWEISII

Borghese Hermaphroditus,
Roman copy of Greek statue C2nd BC
Altered by Bernini.
Musée du Louvre, Paris, France

Ann Olga Koloski-Ostrow,
Claire L. Lyons
1997

Allan Jensen
XX. Sz.

**Hermaphrodite by
Antioukhin Konstantin 2001**

Kiev, 1965

Thomas Houseago, Hermaphrodite (2011). Regent's Sculpture Park

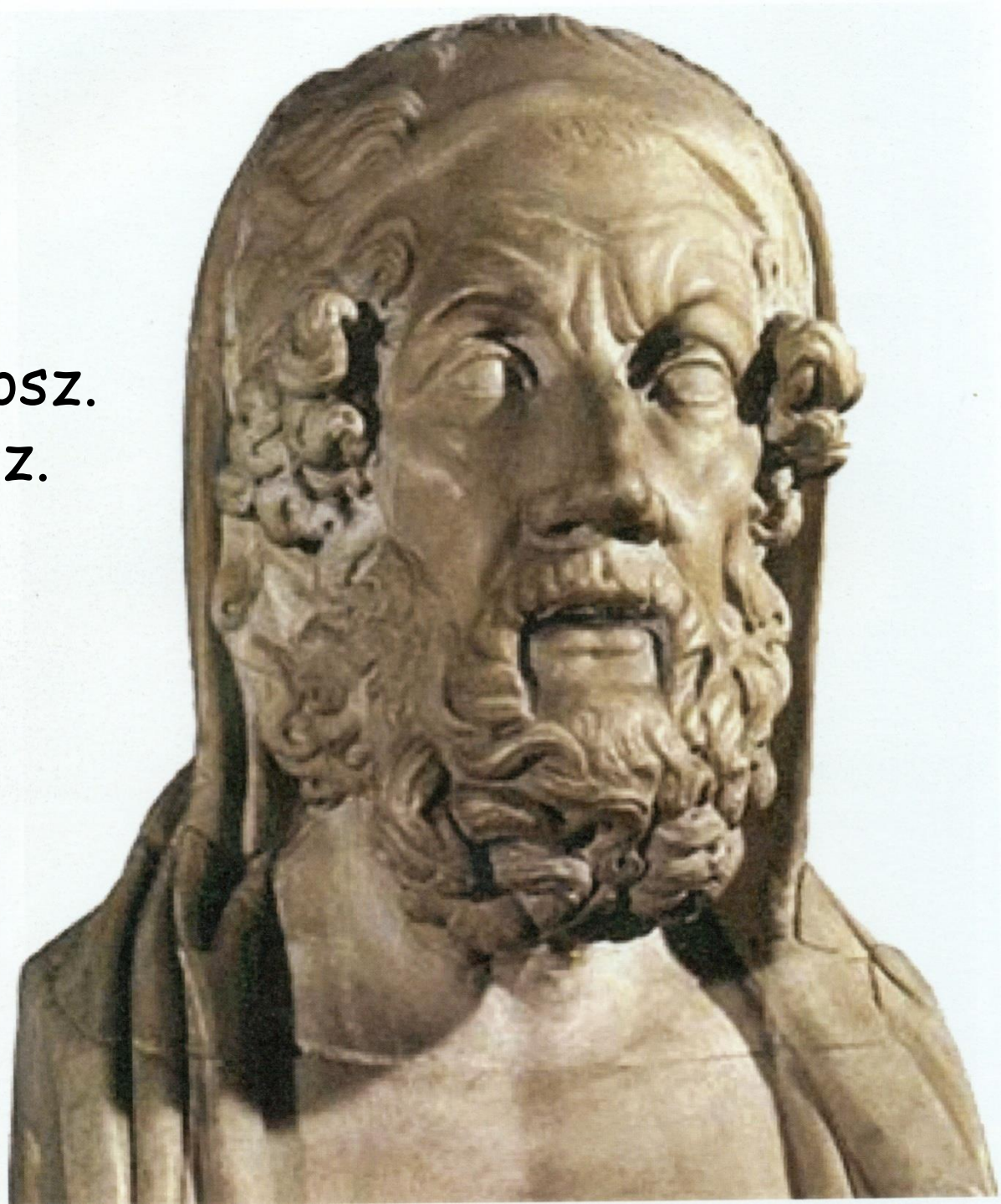

zségtudományi Kar

EMELIS NÓRA

A vak költő, Homérosz.
Márvány Kr.e. V. sz.

Sem

Bouguereau
(1825-1905)
A vak Homérosz.

**Idősebb
Pieter
Bruegel
16.sz.
Vakok**

Leucoma-szaruhártya homály

Glaucoma-
zöldhályog

* Szemgolyó művi eltávolítása

Se

*Pablo Picasso:
„La Celestina”, 1903*

Dg: glaucoma
absolutum vagy
leucoma corneae.

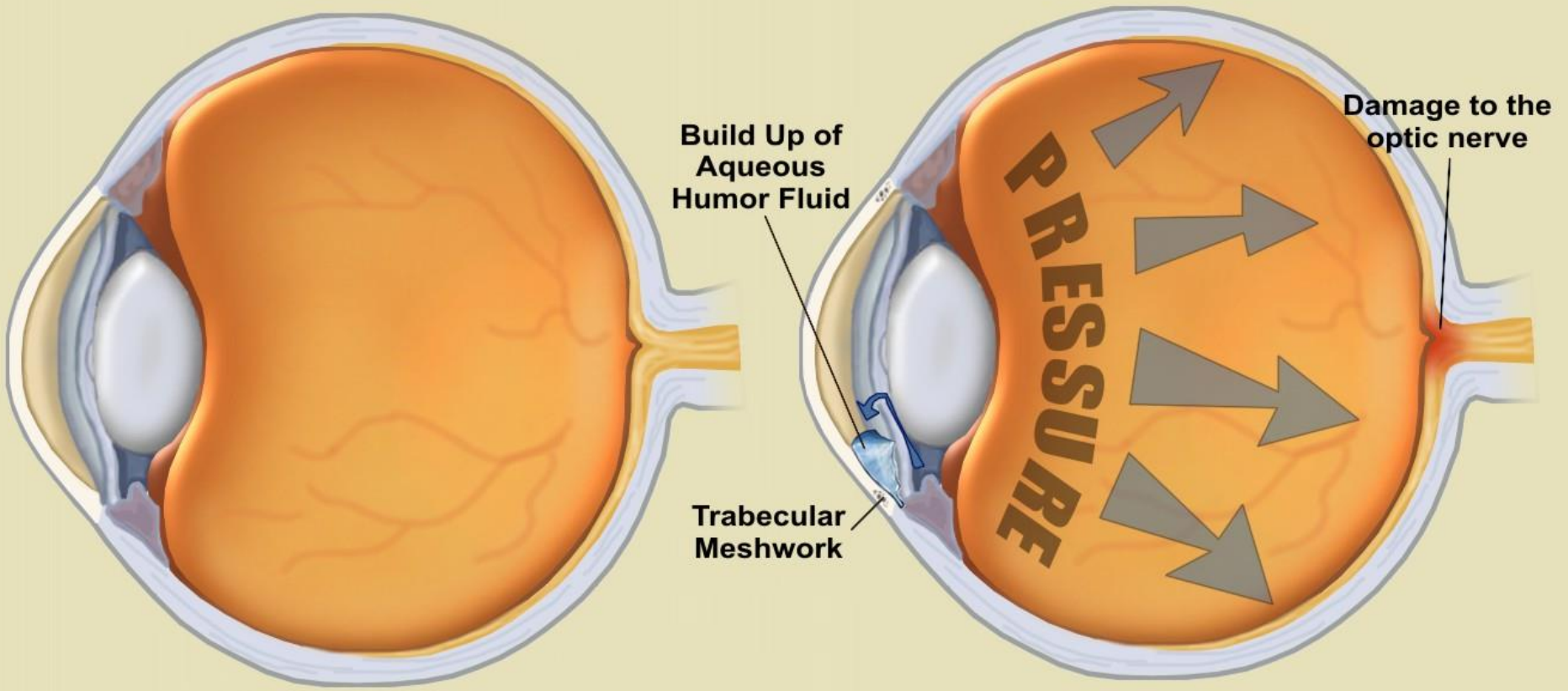

A **zöld hályog** látáskárosodást vagy akár vakságot is okozó szembetegség. Másik elnevezése, a **glaukóma** szó görög eredetű, Hippokratésztől ered (γλαυκός = 'kékes-zöldes színű').

A betegséget már időszámításunk előtt is ismerték, Aulus Cornelius Celsus volt az első, aki elkülönítette a kataraktát, azaz a szürkehályogot a glaukómától.

Normal Eye

Eye with Glaucoma

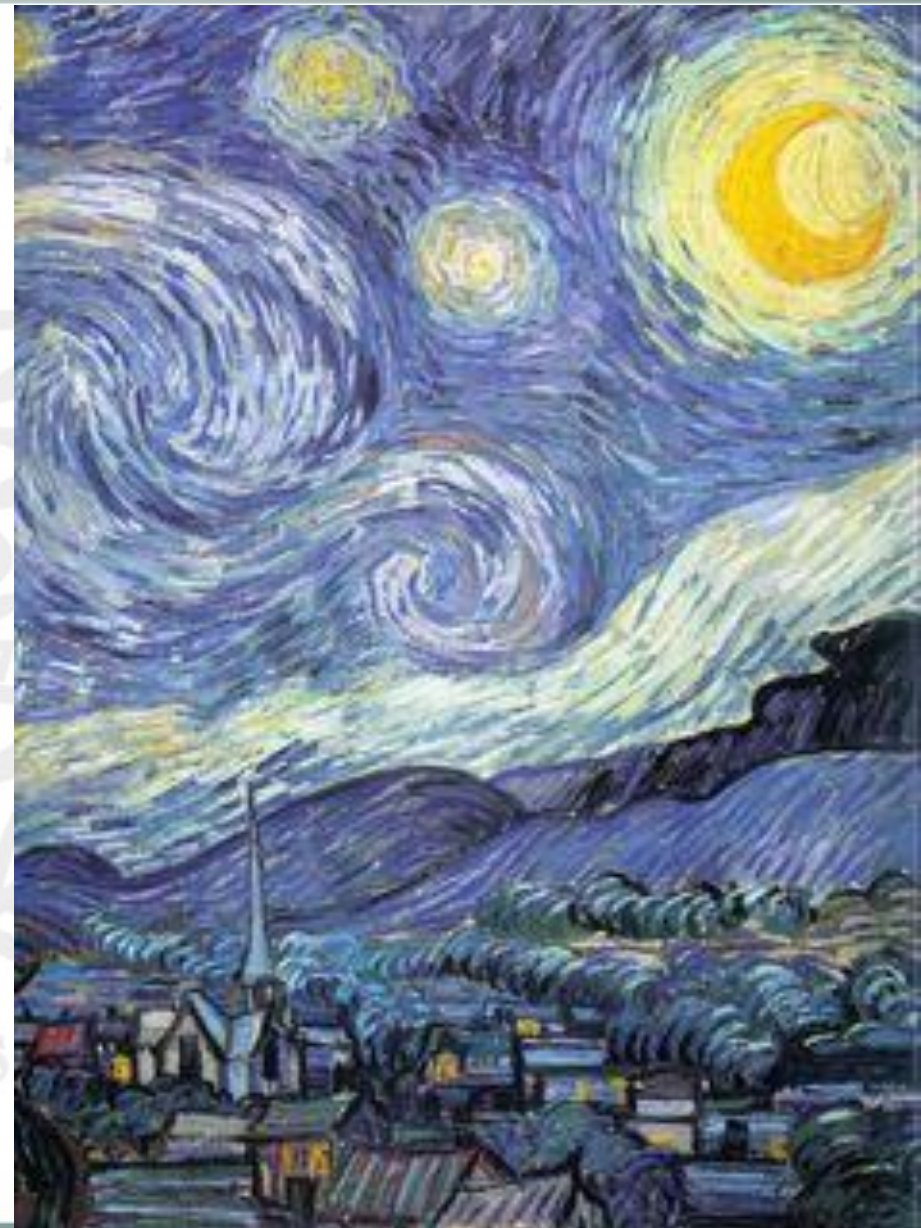
Vidir
Myrman:
Öreg
farmer
Glaucomával

Izland

Olaj,
vászon

Feltételezik, hogy Vincent van Gogh glaucomában szenvedett.
Ez cornea ödémát okozott, mely nehezíti a látást.
Ezért színes köröket látott a világosabb területek körül.
A sárga-kék színek látászavara (anthopsia).

Cataracta Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Kar Claude-Oscar Monet (1840-1926)

a Francia Impressionista mozgalom vezéralakja.

Az egyik legismertebb sorozata a „Vizi liliomok” a kertjében volt Giverny-ben, Franciaországban.

Számos kutató megegyezik abban, hogy jellegzetes stílusa a szürkehályogjának köszönhető. Kettő műtéten esett át 1923-ban, kettő évvel halála előtt 84 éves korában

Monet: Water Lily Pond, 1899

Monet: Japanese Bridge, 1923-25

Rembrandt van Rijn (1606-1669)

Tóbiás
meggyógyítja
vak apját.

© Vincent Art Gallery

Ószövetségi apokrif
iratban, Tóbiás
könyvében (2:9-10):
a fiú egy „expedicióról”
tér haza Raphal angyal
kíséretében -
egy nagy halat fogott,
és a halepét apja vak
szemére helyezi.

A XX. sz.-ban is
gyógyítanak így
szaruhártyahomályt.
Leukoma-fehértályog.

Rembrandt van Rijn (1606-1669)

Sztereo vaksága,
látászavara lehetett.
(hasonló vizuális
képeket kapott a
jobb és a bal szeme),

Rembrandt:
Önarckép egy fiatal
férfi

A kettős szemmel való látás hiánya a mélység megítélésében, a térlátásban okozhatott problémát neki,

de ugyanakkor segített neki, hogy egy lapos vásznon három dimenziós képeket alkosson.

Az Éjjeli
őrjárat
Rembrandt
leg híresebb
festménye,
Amszterdam
Rijksmuseum
legnagyobb
termében
függ,
363×437
cm

Széttérő kancsalság egy paraszttasszony portréján.

Albrecht Durer:
Portrait of African woman

Albrecht Dürer (Nürnberg, 1471. május 21. - Nürnberg, 1528. április 6.) volt a reformáció Németországának egyik legnagyobb művésze, festő, grafikus, könyvkiadó és művészetelméleti író egy személyben.

Műveinek legjelentősebb részét oltárképei és más vallásos témájú festményei adják, s emellett számos rézkarcot, könyvillusztrációt, portrét és önarcképet készített.

Ősei a Gyula melletti Ajtósról (*Eytas*) származtak.

Dürer: *Férfiportré*

Szépművészeti
Múzeum, Budapest

El Greco(1541-1614): Christus medicus

Christus

medicus is a
legtöbbször a
szemet
gyógyította.

Egyiptomban
és

Palesztinában
a trachoma
volt a
leggyakoribb
betegség.

Trachoma

Trachoma
(Ógörög: "nyers szem")
egy fertőző szem-
betegség
Chlamydia
trachomatis

El Greco (Domenikosz Teotokopulosz)

(Kréta, Kandia (ma Heraklion), Velencei Köztársaság, 1541- Toledo, 1614.) görög származású festő, a spanyol manierizmus legnagyobb mestere.

El Greco:
(feltételezett)
Önarckép
(1604)

El Greco:
Bűnbánó Magdolna

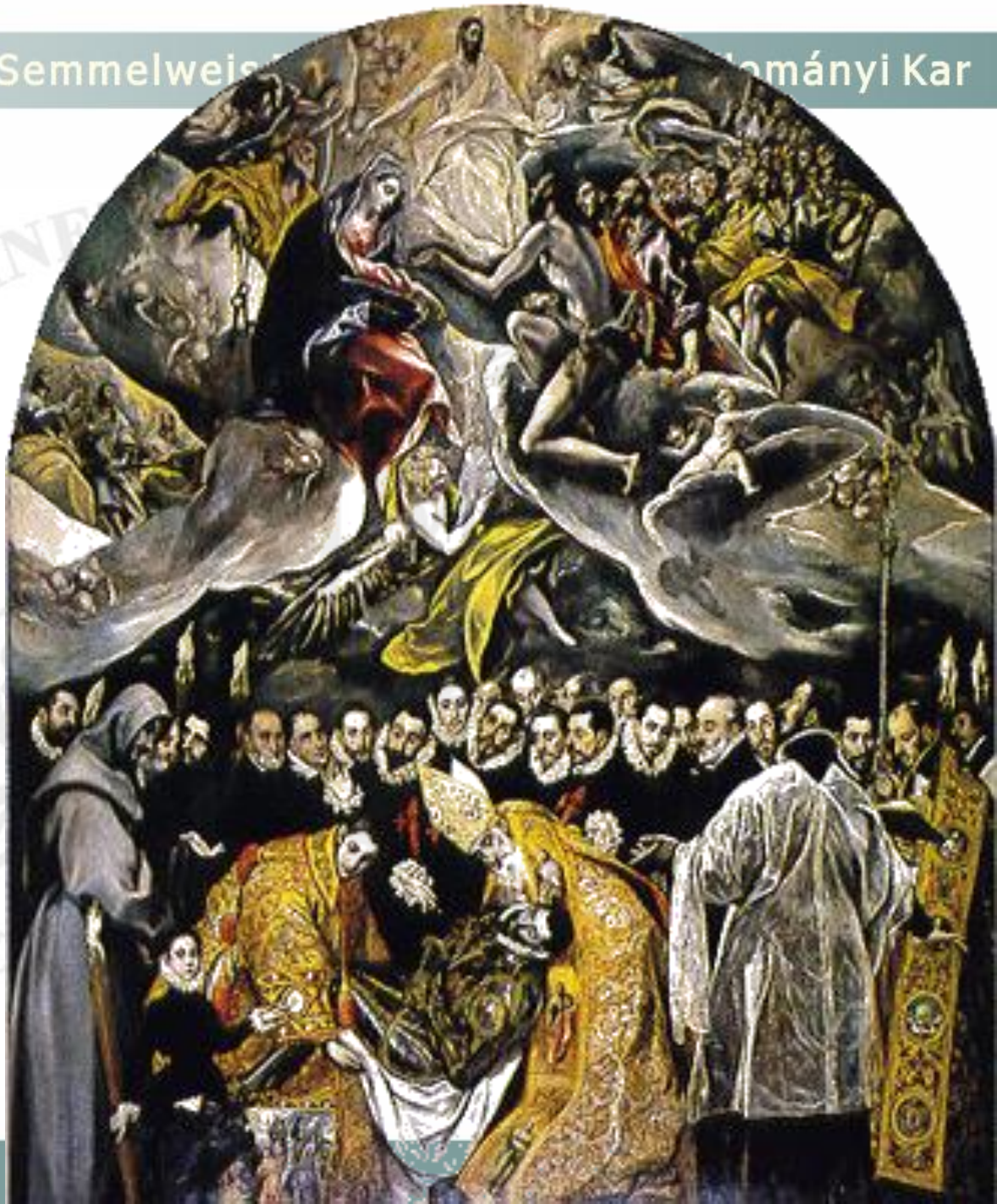
Szépművészeti Múzeum,
Budapest

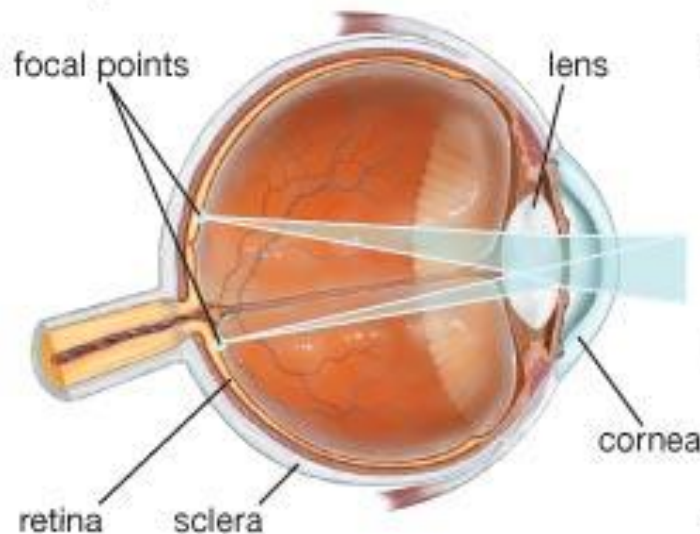
El Greco:
Laokoón és
fiai
(1610-1614)
National
Gallery of
Arts,
Washington

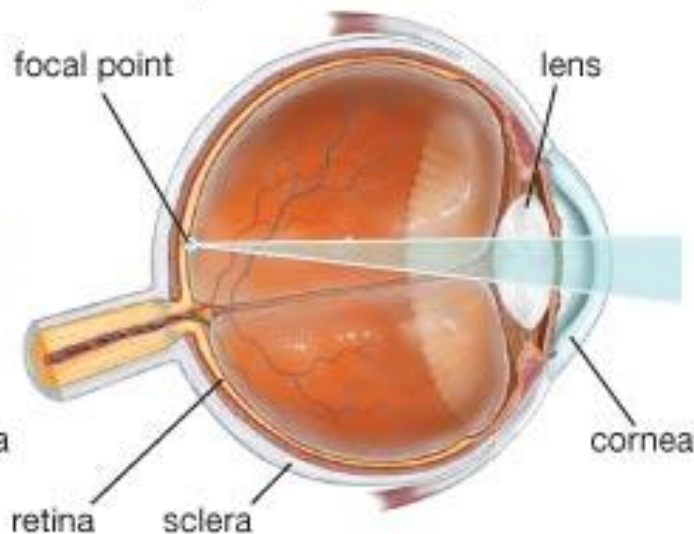
Orgaz gróf
temetése
(1586 körül)
San Tomé, Toledo

Astigmatism

Normal eye

© 2008 Encyclopædia Britannica, Inc.

El Greco

„fiatalkori asztigmatizmus” tipikus klinikai esete volt, így mindent elnyújtva látott.

A beérkező párhuzamos fénynyalábok nem találkoznak egyetlen pontban, ezért a fénypontok lineáris vagy elliptikus foltokként jelennek meg, ezért a vonalakat görbéknek, a köröket pedig ellipsziseknek látja.

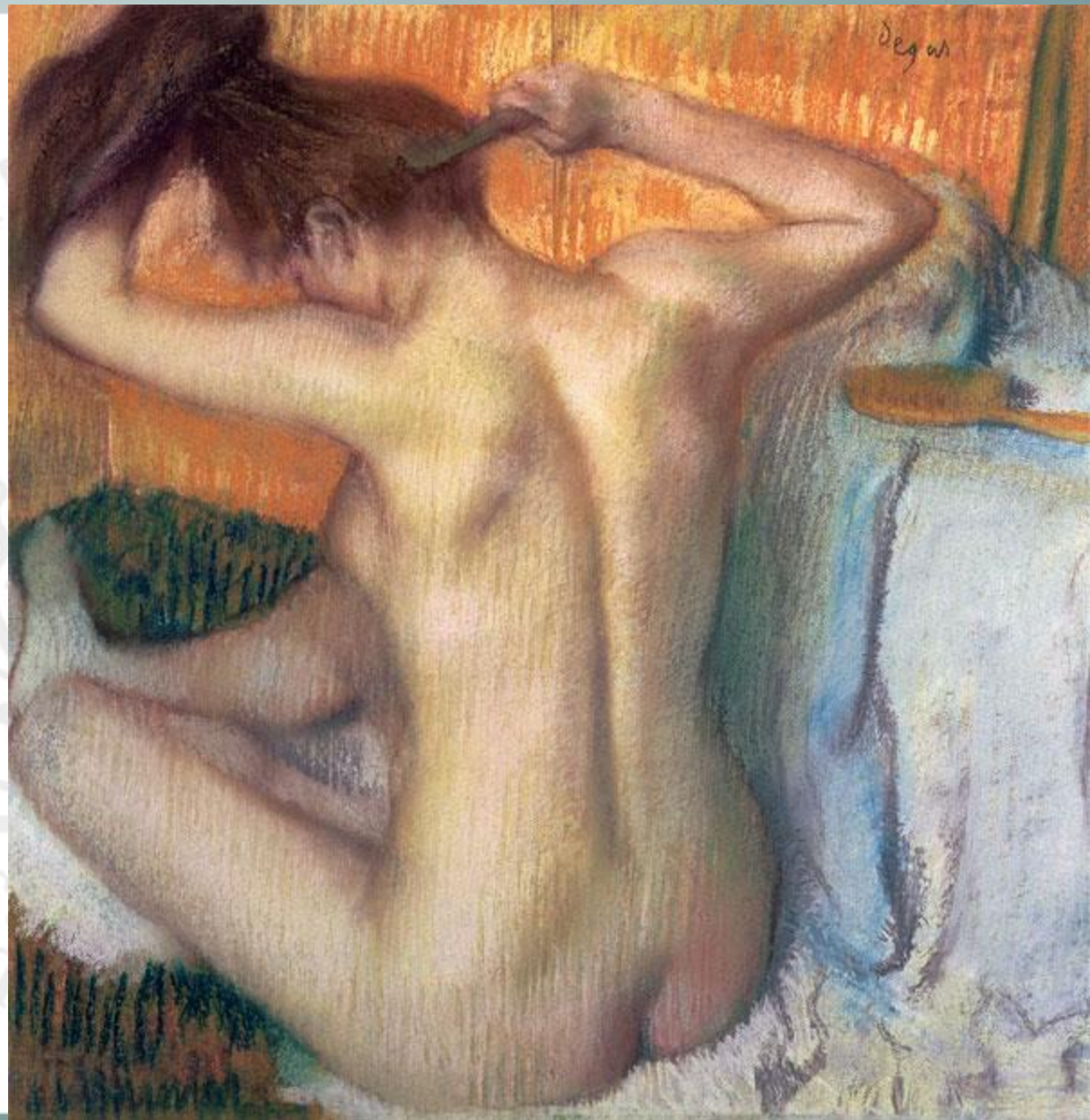
Degas és Mones az Impressionizmus egyik alapítói.

Festői stílusuk kezdetben kifejezetten formatív volt, mielőtt a szembetegségük kialakult. Egyre inkább absztrakttá vált.

Edgar Degas: Haját
fésülő nő, 1886.
1880-as évek
közepétől kezdett
beszélni
látásproblémájáról.

Hermitage,
St. Pétervár,
Oroszország
Bridgeman
Művészeti
Könyvtár

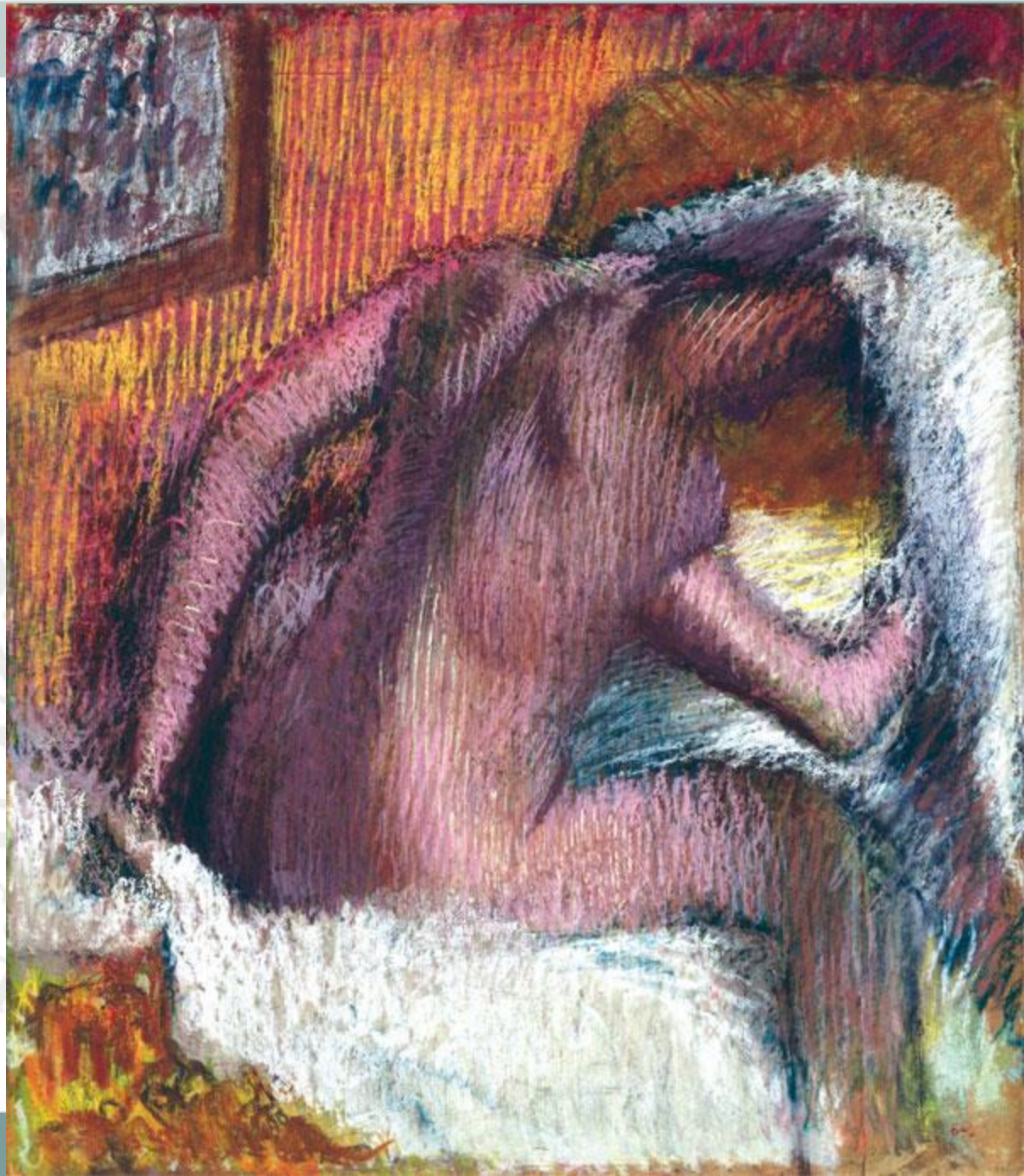

Retina betegség

1905

Norton Simon Art
Foundation

Andrea Mantegna: Szűz gyermekkel

a művészettörténet első
Down-szindróma
ábrázolása

Caravaggio az angolkórt örökítette meg. Alvó Cupido. A kis angyal vagy legalábbis a modellje ízületeit valószínűleg az angolkór nyomorította meg, de akár fiatalkori sokízületi gyulladás is kínozhatta. (Firenze Pitti képtár)

